

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Præfinitio vaga dea actibus nostris, seu extremis liberis salua eorum
libertate probatur, vbi multa Theologiæ vtilia consecutaria.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

physicè esse posse convincitur, statuunt, eamque bonitatem motuam ad sui amorem (vbi aliis rebus) pro eo statu esse contendunt, in consequenter peccati pro eo statu amorem Deo, saltem possibilem, negant: cum in eo etiam eiusque prædicatis ea convenientia adsit. Vident tamen Recentiores, vt virtuale saltem amorem peccati possibilem in Deo probent: quia amat suam omnipotentiam connexam essentia sua cum possibilem, in quibus peccatum est: qui autem amat id, ex quo inferatur aliud inevitabiliter, vt terminus ex re essentialiter connexa cum ipso inferatur, virtualiter saltem terminum amat: vt patet, in amante peccatum, qui eo ipso virtualiter damnationem suam amat: ac universum, qui cuique amat causam essentialiter connexam cum effectu, eo cause amore effectum virtualiter amare censetur: obinde Henkelman tom. 2. in 1. part. maxime à tit. 9. d. 1. connexionem Omnipotentia cum possibilem negat. Verum in odio Dei de peccato nostro, in revelatione actus seu decreto efficaci revelandi illud, negare connexionem cum peccato nequit, vbi, si quas argumentum habet, refert vires, sed nullas habet, et si enim vires habet respectu termini, quem assert, vt effectum, res expresse, & formaliter amata (vnde solum exempla possunt aliqua verisimilitudine peti) non autem respectu termini, quem res non assert, sed supponit potius in se sit, vt euenit odio Dei de peccato, & revelationi actus, seu decreto illud revelandi: eueniretque omnipotentia si connexa realiter de se cum possibilem foret.

7. Argumenta cetera, quæ ex Recentioribus assert Quirous, & diluit sectione 5. à num. 24. solum probare contendunt, Deum non posse odio habere peccatum pro statu possibilitatis: quod certum mihi est: cum docuerim nihil pro statu possibilitatis præfinitæ affectum vllum, siue odij, siue amoris terminare posse, et si eius pro eo statu cognitio sollicitate voluntatem possit ad desiderium, vel efficaciam, vel inefficaciam de absoluta obiecti existentia, vel ad fugam ab eius existentia, iuxta obiecti pro eo statu cognitio bonitatem, vel malitiam: inde vero nullatenus inferatur posse Deum amare peccatum pro eo statu præfinitæ possibilitatis: immo verò illud pro eo statu eadem ratione amare non posse, quia nec potest odire: in quam demum rationem per ambages, & circumloquia distinctionum, non admodum perceptibilem, venit tandem Quirous noster ea sectione 30. ubi solutiones à se tactas brevit, & clarius collegit: quas idcirco induxit, ne eius inconsequentia de amore possibilem bonorum pro statu possibilitatis præfinitæ, siue secundum convenientiam metaphysicam prædicatorum essentialium absque contradictione ad impossibilitatem amoris de eadem convenientia peccati pro statu possibilitatis præfinitæ aperte deprehenderetur: & hæc nos extra chorum, & rem præsentem à Recentioribus conatos dixisse de difficultate, quæ commodius in Theologia quieteretur, satisfecit: iam ad præsentis questionis de præfinitionum erga nostros liberos actus disfunctionem possibilitate, eorundem libertate illa, vtilemque Theologiæ exinde doctrinam tradendam redeamus.

CERTAMEN III.

Præfinitio vaga de actibus nostris, seu extremis liberis salva eorum libertate probatur, vbi multa Theologiæ vtilia consociantur.

1. Probatur præfinitionis vagæ, seu de obiecto, & effectu libero bono disfunctionem, hoc vel illo possibilitas: quia nec Dei perfectioni, nec effectus ex illa apponendi libertati repugnat: ergo est absolute possibilis. Dixi de obiecto bono: quia, si in disfunctione alterum extremum tantum bonum sit, eiique oppositum malum,

& peccatum (quod vt dixi amari à Deo pro quo statu repugnat) nequit disfunctionem adhuc amari disfunctionem: siquidem, vt ita amentur debet Dei amor in alterum extremum æque, & indifferenter ferri: quod repugnat determinationi odio habendi ac non amandi peccatum, quam de se Deus, cuiusque voluntas habet: itaque de obiecto disfunctionem, quod extremis, siue intrinsicè, siue extrinsecè, & siue, & circumstantiis bonis confert, conclusio nostra, & communis iam Doctrinæ, procedit: duorum autem in antecedente positorum probatio prima: nempe perfectioni diuinæ voluntatis non repugnare: & primo non ratione scientiæ, aut voluntatis solummodo de obiecto vago, quæ solæ in Deo censentur adinveniri sunt, vt vidimus certam. Nec ratione frustrabilitatis intrinsicè absolute, quam ea præfinitio habet, & cum intrinsicè ipsius efficaciam præfinitio ostendit: ostendimus enim ibidem ea præfinitione politæ neutrum disfunctionem determinatè apponendum, tamen ex illis alterum, quo verificetur absolute alterum poni: ita, vt repugnet vtrumque conueniunt non apponi, cum & disfunctionem extremis liberis bonis confert, ac proinde, & sic de se amabile, nec eius amor vlam Deo imperfectionem asserat, vel supponat, à Deo amari absolute poterit: ut efficaciam eius amoris intrinsicè cum effectu alterius ex ipsa apponendi libertate pignet: vt in secunda antecedentis parte non repugnare, antecedenti eodem assumebatur.

2. Ea verò pars antecedentis, ne ab aduersariis quidem negatur, sed supponitur potius, vt vidimus certamine 1. argumento ipsorum primo: facileque ostenditur: si enim disfunctionem, quod præfinitur, illius extremis contradictoriis confert: vt præfinitio Petri erga Paulum amorem hunc, vel eius omissionem tali tempore: nihil amplius necessitatis amandi, vel non amandi Paulum eo instanti Petro assert, quam ipsius libertas in actu primo, siue potestas ad amandum, vel non amandum Paulum instanti eodem. Hæc autem, sicuti ad naturam determinatè instanti illo apponendi Petrum cogit, neutriusque determinatè pro eo instanti apponendum impossibile reddit: ita neutrius abole libertatem, et vtrumque defectum conueniunt reddat impossibilem: quia nequit Petrus pro eo instanti, nec amare, nec non amare ob contradictionem in consensu hoc nec amandi, nec non amandi includam: ad quam nulla nisi diuina potestas esse potest: ergo nec præfinitio diuina de amore hoc Petri erga Paulum, vel eius omissionem in hoc instanti disfunctionem Petri in eius amoris consensu vel appositione in eodem instanti libertati contradictionis officit, et si extremam vtrumque præfinitionem pro eo instanti conueniunt, finalique absolute defecere vtrum id sane adeo perspicuum est, vt diuina ipsa ostendat immorari non expediat. Aliunde contra contradictionis, seu vaga de alterutro extremo libero contradictionis disfunctionem videntur forte repugnare quia iuxta dicta nihil aliud voluntati liberæ Petri libertate contradictionis erga amorem Pauli, vel eius omissionem assert, vel erga alterius liberam appositionem officit, potestque officit quam libera pro eo instanti voluntas Petri qua libera & habeat, efficiat: quare de extremo alterutro libero apponendo, non quidem præfinitio quæ essentia sua efficax de se erga suum obiectum esse debet, sed pura libera contradictionis Petri ad amandum, vel non amandum Paulum esse poterit.

3. Certè si constituta Petri voluntas in actu primo libera libertate contradictionis ad amandum vel non amandum Paulum pro priori nature ad Dei amorem de eis contradictoriis extremis pro eo instanti supponatur argumentum conueniunt: solum complacentiam de libertate contradictionis Petri ad eum amorem, cuiusque omissionem pro eo instanti esse, cum eam supponit, neque vltimè agat: eaque supposita alterutrum extremum voluntatem agat: pro eodem instanti esse necesse sit apponendi contradictionis pro illo defecere potius impossibile vtrumque conueniunt pro illo defecere potius impossibile, vt diximus: quare nil Dei præfinitio, & voluntas circa alterutrum necessitatem, & vtrumque conueniunt potest: unde nec aliquando impossibilem agere potest: unde nec aliquando tenuis actus, nedum efficac, erga disfunctionem illam, se subinde, nec præfinitio disfunctionem illius esse poterit: in

autem amor Dei erga disunctum illud liberi amoris Petri erga Paulum vel omissionis eius in eo instanti constitutum in illo Petri priori naturæ non supponat, sed potius, ut potest, antecedit effectus quidem amoris, & præfinitio disuncti illius ex contradictionis liberi constantis esse optime poterit: ex qua alterutrum liberè necessario pro eo instanti necesse fit, & utrumque pro illo coniunctum deficere fit impossibile: ac subinde teneatur Deus, & Petrus pro illo instanti, cuiusque absolutam voluntatis in actu primo libertatem contradictionis ad utrumvis consistere.

4. Disquisitio simili probatur, præfinitionem de extremis potius, siue contrariis de se, ut odium, vel amor Petri erga Paulum in hoc instanti, siue non oppositis inuicem, ut hic vel ille amor, vel actus fidei, & charitatis disunctum præfinitis neutrius apponendi absolute libertati officere: etenim, si contraria extrema disunctum præfinita de se sint, nullam maiorem alterius apponendi determinate necessitatem, alteriusque determinate apponendi impossibilitatem voluntati affert, quam ipsa voluntas, qua libera in actu primo libertate contrarietatis in hoc instanti ad odium, vel amorem habeat: est hæc non obstat absolute liberæ appositioni alterutrius extremi libertate contrarietatis: ergo neque de alterutro ex contrariis apponendo præfinitio. Inde vero id ipsum probatur de præfinitione alterutrius extremi, ex non contrariis de se, atque inuicem oppositis: siquidem nihil aliud maioris necessitatis ad alterius determinate ex illis appositionem, aut impossibilitatem ad appositionem alterius determinate voluntati affert: imò verò cum extrema disunctum præfinita contraria de se non sunt, neutiquam alterum excluditur: cum neque id ratione sua contrarietatis, quam non habent, præstat, nec vi disunctiæ solum præfinitionis de alterutro disunctum apponendo, utriusque similitas reddatur impossibilis; sed solum utriusque coniunctum defectus, ut patet: ad quem proinde defectum libertatem, contradictionis adhuc non relinquit: relinquit tamen ad alterutrum, & contradictionis & contrarietatis libertatem.

5. Id quod explicandum exactius restat, quam fuerit hucusque, à subtilibus etiam Commagistris nostris Marcianis Recentioribus explicatum: etenim præfinitio libertatem alteri actus ex præfinitis apponendi seruet, oportet ut alterius ommissio sit pura contradictionis libertate posita priori naturæ alterius absolutam appositionem non præcedat: si enim appositæ vius ex disunctum præfinitis actibus ommissio ex libertate contradictionis absolute præcedat, cum utriusque coniunctum ommissio absoluta, vi disunctiæ præfinitionis alterutrius actus sit, ut diximus, absolute impossibilis, alterius actus appositio erit necessaria: sicuti eius ommissio alterius ommissione supposita impossibilis: quare alter, qui apponitur actus liber non erit: quemadmodum, cum alter ex duobus extremis contrariis ex libertate contradictionis omittitur à voluntate alterius appositio necessaria erit: si in pura actus suspensione nequeat ut volunt aliqui voluntas permanere: quare neque utrumque ex contrariis actibus coniunctum omittit: quod procul dubio ex vi præfinitionis disunctiæ de actu alterutro voluntas creata habet: ergo, ut actus alterius disunctum præfinitum, siue alteri de se repugnantis, libertas seruetur, illius, qui apponendus est absolute in eius appositione libertas exercita supponenda ad alterius ommissionem est: vel si tunc exercita absolute à voluntate in huius alterius absoluta ommissione supponi ad actus appositionem nequit; tamen, cum actus disunctum præfinitum sibi inuicem non repugnant altero actu libere posito à voluntate, atque absolute præsupposito, alter liberè etiam libertate contradictionis poni à voluntate possit, vel omitti: quia alterius præfinitio, etsi utrumque simul omitti prohibeat tantum, quare neque utriusque appositionem exigat, tamen hinc utriusque coniunctum appositioni absolute non contradicit.

6. Si autem præfinitio disunctiæ de alterutro ex contrariis actibus sit, puta odio vel amore Petri erga Paulum: tunc quidem ommissio amoris, nec poterit liberam odij appositionem natura præcedere, siquidem utriusque, ut diximus ommissio coniunctum: vi præfinitionis est prorsus impossibilis: quare, & al-

Christoph. de Ortega de Deo Vno, Tomus II.

terius actus ex contrariis disunctum præfinitis omissione præsupposita alter necessario apponetur: etenim cum ratione contrarietatis actuum disunctum præfinitorum alter alteri mutuo repugnet, etsi præfinitionis vi præcisè: utrumque simul apponi non prohibeatur: est vi contrarietatis naturalis actuum disunctum præfinitorum (qui materia, seu obiectum eius præfinitionis sunt) utriusque coniunctum appositio prohibetur: quare ex libera præsuppositione alterius, ommissio necessaria nec libera proximè alterius ommissio est: etsi, quia ex libertate contrarietatis, quam præfinitio de alterutro ex contrariis actibus disunctum præfinitis voluntati reliquit, alterum quod ommissum est, æque, atque illud quod positum est, potuit pro natura priori à voluntate absolute apponi, liberè etiam libertate contrarietatis, actus, qui appositus absolute non est, dicendus sit absolute ommissus; quamvis hac libertate absolute exercita, & supposita in actus oppositi absolute positione, libera alterius ommissio non sit, ut diximus, proximè, sed remotè solum: quatenus pro priori ad exercitium libertatis contrarietatis ad utrumvis apponendum, potuit absolute præ altero apponi: nunquam enim in voluntate fuit ad alterum ex contrariis apponendum supposita alterius absolute appositione libertas.

7. Hic adverte præfinitionem alterutrius actus disunctum vulgo per duplex hoc decretum conditionatum à Recentioribus explicari: *decerno, ut, si non, sit actus fidei Petri, sit actus elemosynæ*: & hoc alterum simul: *Et decerno, ut, si non sit actus elemosynæ, sit actus fidei*: quibus decretis vnum hoc innuitur: nempe, præfinitione disuncti illius alterutrius apponendi necessitatem induci, atque utriusque ommissionem coniunctum excludi: quod certissimum, ut diximus, est: quare ex vnius ommissione alterius absolutam positionem legitimè inferri: ceterum propriè loquendo male duplici eo conditionato decreto præfinitio disunctiæ explicatur: etenim conditionatum propriè obiectum dicit conditionis conducentiam aliquam, etsi non determinantem, & necessitantem de se ad conditionatum sub ea futurum: ut autem ex dictis constat ommissio alterius actus ex disunctum præfinitis, si aliquo modo pro priori naturæ ad conditionatum alterum extremum disuncti præfinitis apponendum natura præcedat, ut debet, si ad ipsum conditio, & subinde aliquo modo conducent sit ad alterius appositionem: quare ex vi præfinitionis, quæ coniunctum illud duplicis voluntatis propriè loquendo conditionatæ continet nunquam alteruter actus disunctum præfinitus liberè apponetur, contra horum Recentiorum, & omnium communem sententiam, quam hic statimus, dixi autem ex vi præfinitionis: quia cum præfinitio, seu decretum conditionatum ex parte obiecti absolutam efficaciam, & connexionem cum obiecto sub conditione solum præfinito habeat, quoties conditio libera voluntati creata est, in eius appositionem nihil prorsus agit: quare si actus alter ex præfinitis, nobis de se liber, à nobis antea actus ad negationem alterius absolute appositam apponatur, ut potest (quando quidem libera nobis ommissio est) nihil tunc in actus appositione præfinitio, cuiusque efficacia habebit: siquidem alterius ommissio (quæ conditio purificanda necessario erat, ut præfinitio erga illius absolutam appositionem efficiam absolutam haberet) pro natura priori ad huius actus appositionem absolutam non præcessit: quare præuenta aliunde à voluntate nostra, cuiusque libertate in actu absolute apponendo absoluta conditionatæ illius præfinitionis efficaciam est: nihilque, etsi alterius ommissio addit, quod isthic in actu præsuppositum agat omnino habebit: quare etsi stante ea præfinitione libera actus ille apponatur à voluntatis quidem libertate libera apponitur, nunquam autem ex vi præfinitionis, ut dixi.

8. Quæ dicta hæcenus sunt de præfinitione disunctiæ actus liberi nostri huius, vel illius eadem de eodem vnicò actu pro diuersis durationibus, seu instantibus disunctum, hoc, vel illo, sit ita à Deo præfinitur, dicta volumus: sicuti enim præfinitio duplicis actus disunctum neutrius determinatè apponendi, necessitatem, alteriusque determinatè apponendi impossibilitatem voluntati nostræ affert, sed solum alterius apponendi necessitatem.

& impossibilitatem omittendi vtrumque simul: ita eiusdem actus præfinitio pro pluribus instantibus disunctim hoc scilicet, vel illo apponendi absolutam necessitatem apponendi illum in instanti alio non inducit, sed solum necessitatem illum apponendi in alterutro, & impossibilitatem illum omittendi in vtroque quo circa, ut eius actus in vno ex illis instantibus absoluta libertas saluetur, oportet, ut non supponatur in alio, vel aliis pro priori naturæ omittit: quod si supponatur omittit (ut libertate contradictionis omitti immediatè, & proximè potest) actus ille in instantibus reliquis necessario, ac nullatenus liberè apponitur in instanti quo à voluntate elicitur: ut de actibus contrariis disunctim præfinitis dicebam, si ex libertate contradictionis ad vnum, eiusque omissionem, huius omittit pro priori naturæ apponeretur ad absolutam positionem alterius. Tunc necessario prius apponendum: quia, cum supposita illius omittit huius alterius omittit coniunctim, vi præfinitionis disunctivæ de alterutro actu apponendo, est absolute impossibilis: quod ipsum est de unico actu pro diversis instantibus disunctim, hoc, vel illo, absolute præfinito.

9. Dixi autem si omittit in aliis instantibus reliquis pro quibus disunctim actus idem præfinitus est ex libertate contradictionis proximè, & immediatè, ut potest, supposita pro priori naturæ præcederet: quia eo solummodo, atque ex ea solum contradictionis libertate à voluntate potest omittit actus in instanti alio pro priori naturæ posita ad ipsum pro suo instanti altero eliciendum præcedere, ac subinde ipsius libertati officere, cum pro instantibus disunctim hoc vel illo præfinitus absolute est; secus autem si ex libertate, quasi contrarietatis apponatur, ac non nisi dependentè à positione actus libera pro instanti, quo apponitur, in aliis instantibus pro quibus disunctim præfinitus est eiusdem actus ponatur omittit: tum enim exercitium libertatis in actus pro suo instanti positione omissionem eius in reliquis prævenit: quare, nec potest ab omissione sui pro reliquis instantibus eius in suo instanti appositio præveniri, ut necessario pro suo instanti eliciatur ex omissione præsupposita in reliquis actus qui pro priori in suo productus est: quare & seipso sui omissionem cum omissione etiam sui pro reliquis instantibus impossibilem (quæ necdum est, nec naturæ prioritate antecessit) liberè excludit. Non secus atque cum ex libertate contrarietatis physica ad extrema contraria odij, & amoris, erga idem obiectum sibi invicem repugnantia, amor elicitur, poniturque subinde negatio odij cum ipso impossibile: quæ, si ut absolute potuit, ex libertate contradictionis apponeretur, nec possit voluntas vtrumque omittit, atque in suspensio ab vtroque manere, ex libertate contradictionis, ac non contrarietatis appositæ pro priori naturæ præcederet, amor non liberè, sed necessario posterius natura eliceretur, ut nuper ostendebamus: etenim, quod ratione suæ intrinsecæ in impossibilitatis, naturalique mutue repugnantia contraria extrema libertatis contrarietatis potentia ad vtrumvis ex contrariis apponendum habent, ut coniunctim, ac simul à voluntate apponi nequeant, habet etiam impossibilitatis ex vi præfinitionis disunctivæ de hoc, vel illo actu, vel de eodem, in hoc, vel illo instanti, vel vtriusque simul, vel eiusdem in vtroque instanti omittit coniunctim: quare omittit alterius actus, vel eiusdem in altero instanti dependentè à positione alterius, vel à positione eiusdem in alio ex libertate quasi contrarietatis esse debet, ut actus appositæ, & omissionis actus alterius, vel eiusdem in instanti, quo appositus sit, absoluta libertas saluetur.

10. Sed quid, inquires, de libertate actus eiusdem erit pro hoc vel illo instanti disunctim præfinito erit, si non apponatur, sed omittatur in instanti primo? poteritne liberè absolute secundo, & vltimo à voluntate apponi? Poterit quidem: si tamen appositio eius in secundo instanti naturæ prioritate omissioni eius in instanti primo præcedat, ac non nisi dependentè à positione actus illius in secundo instanti omittatur in primo: quod tunc fiet, cum ex revelatione, vel aliunde scientia de eius appositione absoluta in secundo instanti adsit in instanti primo atque ex ea in illo actum omittat; non, nisi ex ea scientia de facto actum illum pro primo illo instanti omittitur.

Tunc enim omittit in primo instanti, tamen tempore, & duratione positionem actus in instanti vltimo præcedit (quod actus libertati non officit, ut patet in aëre, cetera atque infallibili de se futurorum præfinita absoluta natura vero, & causalitate nullatenus præcedit: sed actus in secundo illo, & vltimo instanti positionem præcedit: quare neque eius libertati potest officere: id quod Murciani Recentiores, oppositum sentientes, non fecerunt: quia præcedentiam in duratione à præcedentia naturæ non separarunt. Hæc omnia scilicet observanda pro variis questionibus, & difficultatibus Theologicis componendis: libertatis nempe, & meriti humanitatis Christi Domini in mortis à Iudæis acceptatione præcepta: cuius scilicet antecedenti impeccabilitati præceptum acceptandæ mortis adiunctum æquam acceptationem acceptandi illam, hæc, vel illa numero acceptationem, vel hoc, vel illo vitæ tempore Christi humanitati imposuit, ac si ab ipsa apponenda acceptatio, hæc, vel illa, vel hoc, vel illo tempore à Deo præfinita absolute foret, ad necessitatem peccandi venialiter, & scandalorum in mundo futurorum cum cuiusvis hominis ad singulos, & omnia distributivè venialia vitanda, & omnium dissipatione hominum ad mortalia quæque fugienda absoluta libertate componendam: de componenda etiam cunctis hominis, absoluta libertate ad bonum consensum, necdum rebellis adeo voluntatis esse possit: qui auxiliatus in Dei omnipotentia clausorum cumulo valeat de facto resistere. Ac Denique aliis similibus difficultatibus complanandis viam certaminis huius doctrina ostendit.

QVÆSTIO IV.

An inter Dei volitiones imperantibus, & imperate ordo esse queat.

Ostendit huic questioni de voluntate Dei agens, de occasione dedit noster Ruiz de Montoya, p. 1. de Providentia, sectione octava, numero quinto disputans: an actus voluntatis diuinæ alium actum voluntatis eiusdem possit imperare? sicut in nostris voluntatis actibus euenire posse Theologi cum Sancto Thoma 1. 2. questione 17. articulo quinto communiter admittunt, de factoque experimur nobis frequentissimè accidere. Si enim id in diuinæ voluntatis actibus possibile sit, & ordinem actus imperantis, & imperati in voluntate diuina possibilem esse certissimum est.

CERTAMEN I.

Imperans & imperatus actus eorum, que ordo voluntati Dei non repugnat.

1. Noster Ruiz sect. 8. citata à numero 6. ad p. 1. conclusiue duabus conclusionibus emittit contrarietatem actus imperantis, & imperatos diuinæ voluntati repugnare: quare & eorum inter se ordinem, & subordinacionem. Repugnantiam eorum actuum, ac subinde eorum ordinem inter se multo ex capite probat obiectivè, ac dissilendo à nobis certamine secundo, ne hic possum ibi ad solutionem repetitur. Est autem actus imperans voluntatis volitio efficax volitionis alterius imperantis: ex qua voluntas ad imperatam hanc, ita actus imperate: ex qua voluntas ad imperatam hanc, ita actus imperate, acta, ut hanc, imperante volitione adstante, nequeat, ex parte actus primi adhuc, omittit. Dissert. 10.